

Vlaams
Parlement

vergadering **C28**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 6 november 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Green Deal huishoudelijke houtverwarming – 179 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Europees verbod op wegwerpplastic – 154 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verpakings- en zwerfvuilbeleid 2.0 – 180 (2018-2019)	8
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het streven van het bedrijf Ecover naar verpakkingen uit gerecycleerd afval en de noodzaak van een statiegeldsysteem – 155 (2018-2019)	19
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over water-statistieken – 177 (2018-2019)	21
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het arrest van het Grondwettelijk Hof houdende vernietiging van twee artikelen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 – 153 (2018-2019)	25

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de Green Deal huishoudelijke houtverwarming – 179 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, volgens de laatst gerapporteerde emissiecijfers van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) heeft huishoudelijke houtverwarming – 'houtstook' in de volksmond – anno 2016 nog steeds een zeer belangrijke bijdrage aan de luchtverontreiniging: 36 procent aan PM10, 45 procent aan PM2,5, alsook aan kankerverwekkende polycyclische aromatische koolwaterstof (pak) en dioxines, maar ook aan roet, dat rechtstreeks en onrechtstreeks bijdraagt aan de opwarming van de aarde. De belangrijkste oorzaken zijn het stoken met hout in oudere en vervuilende toestellen en het slecht gebruik van toestellen. Er is niet alleen een negatief effect op de luchtkwaliteit maar er zijn ook grote gezondheidseffecten.

Om deze negatieve effecten van houtstook te verminderen, heeft de Vlaamse overheid enige tijd geleden een Green Deal gesloten met de houtkachelsector en verschillende milieuverenigingen. Die wordt opgenomen in het Vlaams Luchtbeleidsplan en werd op maandag 22 oktober voorgesteld.

Er is onder meer overeengekomen dat houtkachels tegen 2030 de helft minder mogen uitstoten in vergelijking met 2016 en er wordt naar gestreefd om alle verouderde stooktoestellen tegen dan buiten gebruik te stellen. Verder wil men ook de uitstoot door houtstook beter in kaart brengen, wordt er onderzocht hoe houtkachels kunnen worden geregistreerd en hoe er controles kunnen komen op een beter gebruik en installatie van huishoudelijke verwarmingstoestellen.

Minister, naar aanleiding van deze Green Deal, en met de winter voor de deur, heb ik enkele vragen. Het meest in het oog springende streefdoel is de halvering van de uitstoot tegen 2030. Er is echter ook nog meer kennisopbouw nodig rond onder meer de reële emissies van stooktoestellen. Wanneer mogen we die resultaten verwachten, die toch wel cruciaal zijn voor de monitoring en evaluatie van dat streefdoel?

Hieraan gekoppeld: de Green Deal stelt dat voor de operationele doelstellingen waar nodig ook een nulmeting wordt opgenomen. Hebt u een zicht op hoeveel van die nulmetingen nodig zullen zijn voor welke doelstellingen en wanneer we die mogen verwachten?

De houtstook als bijverwarming wint de laatste jaren aan populariteit, net zoals het aantal hinderklachten over houtrook. Op welke manier zal deze Green Deal ervoor kunnen zorgen dat een afname van oudere kachels niet teniet gedaan wordt door de toename van nieuwere toestellen?

Volgens modelberekeningen van de VMM is gemiddeld 70 tot 80 procent van het fijn stof dat we meten in de omgevingslucht afkomstig van andere gewesten en Europese landen of uit niet-Europese bronnen. Hoe zult u met deze Green Deal ook andere landen betrekken in de reductie van fijn stof via houtstook?

De Green Deal stelt dat conform de Vlaamse energievisie, de toekomstige rol van houtstook in huishoudelijke verwarming zal afnemen. Er wordt in het document echter niet verwezen naar specifieke vervanging van houtkachels door andere technologieën, een kritiek van onder andere de Bond Beter Leefmilieu (BBL). Op

welke manier denkt u de rol van houtstook te verminderen en hoe reageert u op de kritiek van BBL?

De resultaten van de Green Deal zullen steeds publiek worden gemaakt. Dat is uiteraard een heel goede zaak. Op welke manier zal dat gebeuren en op welke manier zal dat worden geëvalueerd, eventueel op een frequentere basis dan opgenomen in de Green Deal?

Zult u voor deze winter reeds een specifieke communicatiecampagne rond houtstook opzetten?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, er is inderdaad een impact op het leefmilieu, zeker wat oude toestellen betreft en de manier waarop wordt gestookt, met vervuild hout bijvoorbeeld. Dat heeft een significante negatieve impact op het leefmilieu, maar ook op de gezondheid.

We weten dat houtstook in Vlaanderen wijdverspreid is. Het is een problematiek die de nodige nuance vraagt, maar ook een aanpak die heel breed gedragen wordt, want anders kun je nooit resultaat boeken. Dat is ook de reden waarom we deze Green Deal hebben afgesloten. Het voordeel van zo'n Green Deal is dat alle partijen mee aan tafel zitten.

Berekeningen zijn heel belangrijk om de impact in te schatten. Het doorrekenen van de uitstoot in de emissierapporteringcijfers vereist dat gebruik wordt gemaakt van specifieke emissiefactoren, minstens per type en leeftijd van stooktoestel. De VMM maakt gebruik van deze gedetailleerde berekeningsmethode, namelijk een combinatie van enerzijds gebruiksdata inzake het kachelpark en de brandstof en anderzijds emissiefactoren. Voor de gebruiksdata plant de VMM in 2019 een onderzoek dat een soort nulmeting zal uitvoeren en ook in een opvolging voorziet voor de toekomst. Deze studie heeft tot doel het kachelpark te actualiseren. Om de evolutie van het kachelpark te kennen, zal een dergelijke studie op geregelde tijdstippen herhaald moeten worden, bijvoorbeeld om de vier jaar.

Het bepalen van de reële emissiefactoren gebeurt binnen Vlaanderen door de opvolging van wetenschappelijk onderzoek en inzonderheid van de werkzaamheden van de Task Force on Emission Inventories and Projections (TFEIP). Dit orgaan van de United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) bepaalt emissiefactoren en methodologieën op basis van het meest recente internationale onderzoek. Voor de nulmetingen die de VMM volgend jaar op punt zal stellen, zal men zich baseren op de cijfers van 2016.

Het streefdoel van de Green Deal is een reductie van minstens 50 procent van de uitstoot tegen 2030. De halvering verkrijgen we door te werken op verschillende fronten: niet enkel via de buitengebruikstelling van de oude, vervuilende toestellen, maar ook via de vervanging naar nieuwe en meer performante en emissie-armere toestellen, namelijk houtgestookte of alternatieve verwarmingssystemen, zoals warmtepompen en zonnewarmte, en via acties, onder andere communicatie, sensibilisering en regelgeving specifiek wat betreft stookgedrag en onderhoud. Het moet duidelijk zijn dat in de Green Deal geen vervangingsdoelstelling van oude toestellen werd opgenomen, maar wel een buitengebruikstellingsdoelstelling.

Artikel 7.2 van de Green Deal voorziet erin dat de initiatiefnemers zich gedurende de loop van de Green Deal engageren tot samenwerking en informatie-uitwisseling met onze buurgewesten en andere omringende landen. Op die manier zullen we kunnen opvolgen wat die acties hebben opgeleverd, zowel informeel als op bilaterale basis en via workshops. Ter verbetering van de luchtkwaliteit

hebben de overheden in de buurlanden en -gewesten de voorbije jaren ook al initiatieven, acties en maatregelen genomen om de uitstoot van de stook te verminderen. Nederland heeft ook interesse getoond om op korte termijn samen te zitten over de aanpak van de uitstoot en de schadelijke gevolgen van huishoudelijke houtstook. Daarnaast is de aanpak van huishoudelijke houtstook opgenomen als prioriteit en actiepunt in het werkprogramma van de UNECE-conventie inzake grensoverschrijdende luchtverontreiniging op lange afstand, waarin wij uiteraard ook partner zijn. Op Europees niveau zijn er in de recente Commissieverordeningen inzake milieueisen voor verwarmingsketels en lokale toestellen in uitvoering van de Ecodesignrichtlijn strengere normen afgesproken. In onze Green Deal verwijzen wij daar al naar. Dat zal pas in 2022 op Europees vlak van kracht zijn, maar wij verwijzen in onze Green Deal al naar die Europese aanpak.

Bij de voorbereiding van de Green Deal werden ook het kabinet van minister Tommelein en zijn diensten betrokken. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) is een partner in de Green Deal en heeft die ook mee ondertekend. Dat toont dat er absolute afstemming is met het energiebeleid.

Er was oorspronkelijk een ontwerpversie van de Green Deal. Die hebben wij besproken in het stakeholdersoverleg. Er werd een opmerking geformuleerd door de Bond Beter Leefmilieu (BBL), die een vervangingsdoelstelling van 50 procent niet zag zitten. Daarom zijn wij daarvan afgestapt en staat het niet meer in de huidige Green Deal. We zijn dus niet uitgegaan van een vervanging maar van een buitengebruikstellingsdoelstelling, waar de focus dus op komt te liggen.

Ik wil ook benadrukken dat de Green Deal een instrument is om tot samenwerking tussen de overheid, de kachelsector en andere stakeholders te komen, sectoren die uiteenlopende belangen hebben. Dat is juist zo typisch aan een Green Deal, het zorgt ervoor dat je op die manier een bijzondere meerwaarde hebt.

De resultaten worden uiteraard publiek gemaakt. Het is de bedoeling om daarover te rapporteren. Er is in evaluatiemomenten voorzien. Er is ook een stuurgroep. Dat zal zeker naar buiten toe gerapporteerd worden. De eerste vergadering van de stuurgroep is gepland voor januari 2019.

Via de Green Deal komen er verschillende communicatieproducten op verschillende tijdstippen, die steeds zullen worden herhaald. Nu lopen er al acties die we blijven voortzetten: de campagne 'Stook slim!' en het uitvaardigen van een stookadvies door de VMM bij overschrijding van de informatiedrempel voor fijn stof. Dat gebeurt vandaag al en wordt voortgezet.

Collega, ik denk dat het een evenwichtige aanpak is om iets te doen aan de significante impact op leefmilieu, ook rekening houdend met de realiteit zoals die is in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. De Green Deal is uiteraard een heel goed instrument om op korte, middellange en lange termijn maatregelen te nemen en doelstellingen uit te werken met betrekking tot de houtstook. Het is positief dat de houtsector meewerkt en meedenkt en dat men is gekomen tot die Green Deal, waar er effectief belangrijke engagementen werden aangegaan, zoals de reductie met 50 procent van de uitstoot tegen 2030.

Minister, ik had graag nog twee bijkomende vragen gesteld. In verband met de evaluaties staat er in de Green Deal dat er pas in oktober 2020 een eerste schriftelijke stand van zaken zal worden opgemaakt met betrekking tot de acties

die u daarnet mooi hebt opgesomd. Ik denk persoonlijk echter dat het nuttig is dat wij als parlementsleden eventueel op een informele manier op de hoogte kunnen worden gehouden van tussentijdse resultaten of eventuele wijzigingen. Daarom mijn vraag daarnet. Ik wens dit opnieuw te herhalen en te vragen hoe u daartegenover staat.

In het verleden werd er meermaals gesproken over een premie ter promotie van een nieuwere, milieuvriendelijkere houtkachel.

Minister, dat zijn uitspraken die u hier hebt gedaan. Op pagina 12 van de Green Deal wordt hier kort naar verwezen. Het maakt deel uit van het onderzoek, maar ook de voor- en nadelen van andere zaken zullen worden onderzocht om tot een snelle uitfasering of vervanging van die houtkachels te kunnen komen.

Ik heb gemerkt dat de houtkachelbedrijven zelf met een premiestelsel komen. De sector doet hier zelf iets aan. Bent u hiervan op de hoogte? Hoe staat u daartegenover? Hoe staat u tegenover de uitspraken uit het verleden waarin u hebt gesteld dat u een voorstander van een eventuele premie bent?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik wil me bij de laatste vraag van mevrouw De Vroe aansluiten. Een tijdje geleden hebt u verklaard dat we misschien premies moeten instellen om de oudere kachels door nieuwe, performantere kachels te vervangen. Wij vonden dat toen geen goed idee. Indien ik me goed herinner, staat in de beslissing van de Vlaamse Regering van juli 2018 dat er premies komen om een houtkachel door een andere bron te vervangen. In de Green Deal is dit niet als zodanig opgenomen.

In de rest van uw toelichting hebt u op een bepaald moment gezegd dat we moeten nakijken hoe we oudere toestellen kunnen vervangen door betere houtgestookte toestellen of toestellen met andere bronnen. Ik heb dan ook dezelfde vraag als mevrouw De Vroe. Wat zijn uw actuele inzichten op dit gebied?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, de Green Deal is een afspraak met verschillende stakeholders. Ik denk dat het belangrijk is dat u de sector mee hebt gekregen. Het lijkt me echter ook belangrijk dat u de milieuverenigingen, die op het vlak van de luchtkwaliteit belangrijke stakeholders zijn, kunt overtuigen.

Daarover is weer eigenaardig gecommuniceerd. In uw eerste communicatie leek het alsof de milieuverenigingen met de door u voorgestelde Green Deal akkoord waren gegaan. De volgende dag hebben zij echter in krantenartikelen ontkend deze deal te hebben ondertekend. Het lijkt er dan ook op dat de Green Deal vooral een eenzijdige deal met de sector en niet zozeer met de milieuverenigingen is.

Zoals al is aangehaald, vinden toch wat milieuverenigingen, zoals de Bond Beter Leefmilieu (BBL), dat in het plan te weinig op andere verwarmingsbronnen wordt ingezet. Op langere termijn zouden een forser uitdovingsscenario en de zoektocht naar alternatieven een prominentere rol in uw plan moeten krijgen. Ik vraag me af hoe dit is misgelopen. In de communicatie leek het zelfs tot op het allerlaatste moment alsof er een akkoord was dat nadien leek te zijn ingetrokken. Waar komt dat misverstand vandaan? Waarom hebt u de milieuverenigingen niet over de streep kunnen trekken?

Ik denk dat de milieuverenigingen voor een gefaseerde aanpak te vinden zijn. Niemand vindt dat alle houtkachels van vandaag op morgen moeten worden

verboden. Ik denk dat iedereen een zekere redelijkheid aan de dag legt. Waar liggen dan de grote twistpunten? Was het echt niet mogelijk tot een vergelijk te komen? Hoe komt dat?

Minister, ik sluit me aan bij de vraag over de premies. Een premie voor een veel properder alternatieve houtverwarmingskachel lag op tafel, maar de vraag is dan wat daarvoor in aanmerking zou komen. Hoe ziet u dat precies? Zouden we die premie niet veeleer inzetten voor alternatieve verwarmingsbronnen, zoals warmtepompen? Ik zou graag uw visie hierop horen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, eerst en vooral heb ik er absoluut geen probleem mee dat de stuurgroep de verslagen zou meedelen van de evaluaties die tijdens de vergaderingen worden gemaakt. Ik heb er geen probleem mee dat over te maken en ik zal dit ook aan de leden van de stuurgroep doorgeven.

De beslissing van de Vlaamse Regering komt niet zomaar uit de lucht gevallen. In het actieplan met betrekking tot fijn stof staat dat er een premie komt voor de vervanging van houtverwarming door milieuvriendelijke alternatieven. Die tekst is klaar en bevindt zich op dit moment bij de minister van Begroting. De tekst is bij de Inspectie van Financiën geweest en ligt momenteel ter goedkeuring bij de minister van Begroting. Ik hoop dat we hiermee snel vooruit kunnen gaan.

Wat de partners in de deal betreft, heb ik daarnet al gezegd dat mijn diensten aanvoelden dat de BBL een probleem met de formulering had. De nadruk lag nogal sterk op een vervanging van 50 procent. De BBL wilde eigenlijk een uitdoofscenario waarin de kachels buiten gebruik zouden worden gesteld. De tekst is aangepast en iedereen ging ervan uit dat de BBL akkoord zou gaan. Op het laatste moment heeft de BBL verklaard hiermee niet akkoord te gaan. Meer uitleg hierover moet u aan de BBL vragen.

Ik vind het een gemiste kans. De BBL is nog steeds welkom om zich hierbij aan te sluiten. Ik denk dat het de eerste keer is dat dit wordt aangepakt en dat actie wordt ondernomen om mensen bewust te maken van de uitstoot van houtstokerij en om iedereen hierbij te betrekken. Ik vind het jammer dat niet iedereen aan boord is, maar een Green Deal is niet iets wat te nemen of te laten is. Iedereen kan zich daar altijd bij aansluiten en op die manier voor een groter draagvlak zorgen.

Er zijn natuurlijk altijd organisaties die drastisch te werk willen gaan en alles van vandaag op morgen zouden willen verbieden. Ik denk dat dit de slechtste manier is om met dit dossier om te gaan. We zouden een enorme weerstand krijgen en het draagvlak zou helemaal weg zijn. Omdat ik dat geen goed idee vind, denk ik dat de aanpak in de Green Deal, waarbij we op een realistische manier stap voor stap te werk gaan, de enige juiste weg is die we in dit verband moeten volgen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Het is inderdaad een eerste belangrijke stap om de uitstoot te verminderen. Ik wil u ten eerste bedanken omdat u de opdracht zult geven om de tussentijdse resultaten aan ons, leden van deze commissie, op regelmatige basis over te maken.

Ten tweede hebt u gezegd dat het premiestelsel op tafel ligt. We gaan dat uiteraard goed opvolgen. Ik denk dat het wat dat betreft heel belangrijk is dat men naar de milieuvriendelijke alternatieven kijkt, uitgebreider dan alleen nieuwe kachels, en dus ook naar warmtepompen en andere milieuvriendelijke verwarmingssystemen,

want we weten toch allemaal dat een houtkachel niet de milieuvriendelijkste manier is om te verwarmen. Ik zou graag hebben dat ook dat heel zeker wordt bekeken.

We volgen dat uiteraard verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het Europees verbod op wegwerpplastic – 154 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het verpakkings- en zwerfvuilbeleid 2.0 – 180 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Een bijzonder grote meerderheid van de leden van het Europese Parlement heeft gekozen voor een verbod op het gebruik van wegwerpplastic. Een eerste, grote stap in de goede richting. Plastic rietjes, wattenstaafjes en plastic bestek zouden daardoor vanaf 2021 moeten worden verboden. Dat mocht van mij veel eerder zijn, maar het is dan toch vanaf 2021.

Graag had ik een antwoord gekregen op deze vragen: welke invloed zal dit verbod hebben op het afvalplan van de Vlaamse Regering? Wachten we de finalisering van de onderhandelingen af of gaan we die nu al omzetten in een Belgische wetgeving zodat we al voor 2021 kunnen beginnen? Want elk jaar, elke maand, elke dag waarin we tijd verliezen, is nefast voor de plasticsoep.

Hoe zullen wij bijdragen om het toepassingsgebied van deze regels van de Europese Unie uit te breiden? Nu gelden die alleen voor eenmalig plastic waarvoor duurzame alternatieven bestaan. Zult u met Vlaanderen het onderzoek steunen naar nieuwe materialen om ook komaf te maken met de rest van deze problematiek?

Als we willen blijven claimen dat we recyclagekampioen zijn, zullen we dan ook de fruit- en groentepakjes verbieden? Daar bestaan nu al alternatieven voor en we hebben daar al veel over gedebatteerd, maar noch de Europese Unie noch het zomerakkoord dat u hebt voorgesteld, durft een dergelijk verbod in te voeren.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): We hebben hier al meermaals over gedebatteerd en we zijn de Europese koploper, maar we moeten er uiteraard alles aan doen om dit te behouden. Wat dat betreft zijn we allen de mening toegedaan dat er een tandje bij moet worden gestoken.

Op 20 juli keurde de Vlaamse Regering dan ook de conceptnota 'Verpakkingsbeleid en zwerfvuilbeleid 2.0' goed. Op 18 september werd de nota besproken in deze commissie. U stelde toen, minister, dat de regering in juli een goede keuze heeft gemaakt, dat dit volop wordt uitgerold en dat u ervan overtuigd was dat er resultaten te zien zouden zijn. Nieuwsgierig als ik ben, had ik graag al eens gepolst naar de stand van zaken van sommige aangekondigde maatregelen en initiatieven.

Hoever staan we momenteel in het proces van de erkenning van Fost Plus en de daaraan gekoppelde noodzakelijk aanpassingen in onder andere het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

(VLAREMA)? Welke stappen werden ondernomen om ervoor te zorgen dat de markt, van onder andere sorteercentra en afzetmarkten, klaar zal zijn voor de uitbreiding van de pmd-zak?

Wanneer zullen we beschikken over de nulmeting, dat het ijkpunt voor het komende beleid moet vormen? Ik vind dat persoonlijk een heel belangrijke vraag en ik hoop, minister, dat u daar een heel uitgebreid antwoord op zult geven.

Hoe staat het met de formulering en de timing van de ambities en de doelstellingen voor andere plastics dan de plastic huishoudelijke verpakkingen zoals kauwgom en sigaretten?

Hoe ziet u de uitrol van de zwerfvuilovereenkomsten en de zwerfvuilactieplannen door lokale besturen op het vlak van preventie en het verhogen van de pakkans?

Zoals de heer Vandenberghe al heeft aangehaald, stemde op 24 oktober het Europees Parlement voor een verbod op verschillende soorten wegwerpplastics vanaf 2021, en ook voor een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Wat is uw reactie hierop en welke positie zult u met Vlaanderen innemen met het oog op de vergadering van de Raad van Ministers?

Op 25 oktober vond er in Antwerpen een congres van Recover plaats, een samenwerkingsverband tussen elf afvalintercommunales en de stad Antwerpen. Daar presenteerde men de resultaten van verschillende deelonderzoeken naar het beleid van verpakkingsafval. Men deed daarbij tien aanbevelingen voor een beter beleid rond het verpakkingsafval. Recover stelde onder andere dat de huidige berekeningsmethode voor de inzameling en recyclage gecorrigeerd moet worden en dat de cijfers in de realiteit veel lager zouden uitvallen dan degene die steeds worden gecommuniceerd. Verder vraagt het samenwerkingsverband naar meer ambitie in de inzamel- en recyclagedoelstellingen. We hebben het daar in de plenaire vergadering, minister, ook al over gehad. Ik heb intussen de studie zelf ook al kunnen bekijken.

Hoe staat u tegenover de algemene resultaten en in het bijzonder tegenover de tien aanbevelingen die Recover doet en tegenover het voorstel om een andere berekeningsmethode voor de inzameling en recyclage van afval te gebruiken dan de huidige door Fost Plus? Wat is uw kritiek hierop? Wat is uw standpunt hierover?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal eerst antwoorden op de vragen van de heer Vandenberghe en daarna op die van mevrouw De Vroe, want ze gaan niet helemaal over hetzelfde. Anders wordt het nogal een kluwen.

Collega Vandenberghe, we hebben al geanticipeerd op wat er op Europees vlak aan komt. We hebben al een voorontwerp van besluit goedgekeurd, VLAREMA genoemd, dat de reglementering van materialen bepaalt. Dit werd al een eerste keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daarin staat een verbod op het gebruik van wegwerpdrankverpakkingen op evenementen. Het gaat dan over wegwerpbekers, eenmalige plastic flessen, drankblikjes en drankkartons. In het voorstel staat dat evenementorganisatoren deze drankverpakkingen vanaf 2020 niet meer mogen gebruiken, tenzij ze die op het event voor 95 procent gescheiden inzamelen en recycleren. Daarnaast moeten vanaf 2020 alle overheden, zowel Vlaamse als lokale en provinciale, herbruikbaar cateringmateriaal gebruiken. Eenmalige plastic wegwerpbekers, bordjes, bestek, rietjes en dergelijke zullen dus vanaf 2020 voor overheden verboden zijn.

Daarmee geven we dus het goede voorbeeld. Ik denk dat dat een heel belangrijke eerste stap is. De reacties die ik mocht ontvangen van evenementorganisatoren en

overheden, wijzen erop dat ze dit zeer ambitieuze doelstellingen vinden die ze ook absoluut willen bereiken.

Ik reken uiteraard ook op de federale overheid. Gewesten zijn bevoegd voor het reguleren van gebruik van producten. De federale overheid kan verbieden dat bepaalde producten op de markt komen. Het is dus cruciaal dat de federale overheid verbodsbepalingen invoert. Ik denk dat dat de enige juiste weg is.

Sinds 2017 voorzie ik subsidies voor proefprojecten, collega Vandenbergh, in het kader van Vlaanderen Circulair. Daar zitten projecten bij die nieuwe materialen uittesten. Dit gaat van gerecycleerde kunststoffen tot biogebaseerde materialen. Een overzicht van de ondersteunde projecten vindt u op de website van Vlaanderen Circulair.

Daarnaast hebben we een Green Deal circulair aankopen afgesloten met 150 organisaties. Meer dan 100 organisaties hebben zich geëngageerd om in 2 jaar tijd elk 2 circulaire aankoopprojecten op te zetten. Hierbij kijken we onder meer naar het gebruik van meer duurzame materialen.

We hebben nu een principiële akkoord voor een verbod op het gratis gebruik van plastic wegwerpzakken met een dikte tussen 15 en 50 micron. Dit werd ook ingeschreven in het voorstel tot wijziging waarnaar ik daarnet verwees. Uit Nederlandse cijfers blijkt dat een dergelijk gratisverbod heeft geleid tot een sterke daling van het gebruik van deze wegwerpzakken.

De zeer dunne groente- en fruitzakjes vallen niet onder dit verbod. Dat was een bewuste keuze van de regering. Ik stel wel vast dat sommige supermarkten uit eigen beweging het gebruik van deze zeer dunne zakjes afbouwen. We zullen zien hoe dit verder evolueert en of er voldoende alternatieven zijn. Ik denk dat we het best stap voor stap werken en dat we ervoor zorgen dat de distributie maar ook de consument de tijd hebben om zich aan te passen.

Collega De Vroe, u hebt een hele reeks vragen. Ik zal daar zeer uitgebreid op antwoorden. Hoeveel staat het met de erkenning van Fost Plus? Eind juni heeft Fost Plus een erkenningsaanvraag ingediend. Deze wordt nu besproken binnen de Interregionale Verpakkingscommissie. Via die erkenning willen we natuurlijk een aantal accenten leggen en een aantal elementen uit de verpakkingsnota implementeren. Het zijn er negen.

Een: de uitbreiding van de p-fractie in de pmd-zak of pmd-inzameling. De erkenning moet opleggen dat eind volgend jaar elke Vlaming alle plastic verpakkingen gescheiden kan aanbieden: via het recyclagepark, de roze zak, de foliezak of een andere vorm van huis-aan-huis-inzameling. De volgende stap is dan dat tegen eind 2021 alle plastic verpakkingen in heel Vlaanderen uniform zouden moeten worden ingezameld, dat wil zeggen via inzameling in één p(+)mdzak huis aan huis. Deze timing houdt rekening met de haalbaarheid om de gescheiden aangeboden fracties te sorteren en te recyclen. Met andere woorden: de apparatuur, die het materiaal moet sorteren, is nog niet aangepast. Men moet daar dus de tijd voor hebben om dat op een economische manier te doen en die investering te plannen.

Twee: de wijze van rapporteren over de inzamelingsdoelstelling van 90 procent. Drie: de wijze van berekenen van recyclagepercentages. Vier: afspraken over de financiering van de inzameling en de sortering van verpakkingen. Vijf: een sterkere differentiatie van de groenepuntbijdragen in functie van de recycleerbaarheid van de verpakkingen. Zes: de verdubbeling van de hoeveelheid gescheiden ingezameld verpakkingsafval die buitenshuis ontstaat tegen 2023 ten opzichte van 2018. Zeven: afspraken over een betere inzameling van pmd bij bedrijven. Acht: afspraken over rapportering over recycleerbaarheid, hergebruik, gerecycleerde

inhoud van op de markt gebrachte verpakkingen en hun hoeveelheden. Negen: een actieplan voor het terugdringen van het gebruik van plastic zakken en de rapportering daarover. De onderhandelingen over de inhoud lopen nog, zowel met de andere gewesten als met de verschillende stakeholders.

Er wordt ook gewerkt aan een aanpassing van het interregionaal samenwerkingsakkoord. Daarin zullen de hogere inzameldoelen die de regering heeft afgesproken, moeten worden opgenomen.

Ten slotte wordt uiteraard ook gewerkt aan VLAREMA, zoals ik daarnet al heb toegelicht in antwoord op de vraag van collega Vandenberghe.

Wanneer zullen we beschikken over de nulmeting? Collega De Vroe, voor de totale hoeveelheid zwerfvuil en de evaluatie zullen we de cijfers van 2015 als nulpunt nemen. Voor het bepalen van de samenstelling van het zwerfvuil zullen er fractietellingen gebeuren in de loop van 2019 en 2020. Deze cijfers zullen worden gebruikt als ijkpunt voor het bepalen van het aandeel van de diverse producenten in de opruimkosten van het zwerfvuil.

Er lopen uiteraard onderhandelingen en gesprekken met de tabaks- en de kauwgomindustrie over hun bijdrage tot de vijfpijleraanpak in de strijd tegen zwerfvuil. Daarin wordt afgetoetst wat hun bijdrage kan zijn en wat de concrete doelstellingen zijn. Dat staat ook in de nota die de regering heeft goedgekeurd.

Hoe zit het met de Mooimakers? De werking van de Mooimakers voorziet in coachingtrajecten voor gemeenten. Het gaat over de interne coördinatie van het zwerfvuilbeleid, monitoring en tussentijdse evaluaties, een vuilnisbakkenplan, de optimalisatie van het vuilnisbakkenbeleid, de aanpak van hotspots van zwerfvuil en sluikstorten, optimalisatie van de veegplannen, deelname aan de Operatie Proper en de handhavingsweek.

Deze basisengagementen kunnen worden aangevuld met vrijwillige actiepunten, zoals aanpassingen van het politiereglement of een opleiding van de lokale handhavers. Een coachingtraject duurt drie jaar. Er lopen nu veertig van die trajecten, en dit jaar worden er ook nog eens dertien opgestart. Vanaf 2019 zullen er jaarlijks zestien bijkomende trajecten starten. Daarnaast kunnen gemeenten intekenen in een project 'zwerfvuil en sluikstorten', waarbij ze financiële steun krijgen voor de vijfpijleraanpak. Handhaving is ook daar een onderdeel van. Jaarlijks wordt ook samen met de lokale besturen de handhavingsweek georganiseerd. Dat gaat ook gepaard met vormingen en ondersteuning.

Wat is onze positie ten aanzien van de Raad van Ministers? Wij ondersteunen de ontwerprichtlijn; ze ligt in de lijn van wat we in Vlaanderen beogen: een afbouw van wegwerpplastic, dat ook vaak in het zwerfvuil terecht komt. De Vlaamse Regering heeft in juli voltallig, volmondig ingestemd met het verbod op het gratis verstrekken van de wegwerpkassazakken, en dat als onderdeel van de verpakgingsnota. Zoals ik daarnet heb toegelicht, werd daar uitdrukkelijk gekozen om te starten met de draagtassen van tussen 15 en 50 micron dik.

Hoe sta ik tegenover de algemene resultaten, in het bijzonder de tien aanbevelingen die Recover doet? Ik zal de tien aanbevelingen overlopen. Recover vraagt hogere inzamel- en recyclagedoelen per materiaal. De Vlaamse Regering heeft zich ermee akkoord verklaard om de inzameldoelstellingen voor plastic te verhogen naar 65 procent tegen 2023, en 70 procent tegen 2030. Wij zijn nu aan het onderhandelen met de andere gewesten, om die doelstellingen ook te kunnen vertalen in het interregionaal samenwerkingsakkoord. Daarnaast komt er ook een inzamel- en recyclagedoelstelling van 90 procent voor drankverpakkingen. Voorlopig zijn nog geen hogere doelstellingen voor openbare netheid gepland per gemeente. We concentreren ons eerst op de algemene doelstellingen; dat is het

belangrijkste, denk ik: 20 procent minder zwerfvuil tegen 2020. Het lijkt mij wel een interessante piste om dat ook in de toekomst verder te bekijken.

Recover vraagt een gescheiden inzameling van alle plastic verpakkingen. Daarin is voorzien in de erkenning van Fost Plus, waarover nu onderhandeld wordt. Ik heb dat daarnet toegelicht, denk ik.

Recover vraagt meer hoogwaardige recyclage. Wij overwegen in de nieuwe erkenning van Fost Plus op te nemen, dat tegen 2022 25 procent gerecycleerde polyethyleentereftalaat (PET) wordt gebruikt in PET-verpakkingen. En we willen dat verhogen tot 50 procent in 2025. We zullen daarin ook vragen dat de Groene Punt-bijdrage sterker wordt gedifferentieerd, in functie van de recycleerbaarheid van de verpakking.

Recover vraagt om de impact van verpakkingen beter in kaart te brengen. Recent is er een studie uitgevoerd naar verpakkingen die slecht te sorteren of te recycleren zijn. We zullen met Fost Plus bekijken hoe dergelijke verpakkingen stap voor stap beter recycleerbaar kunnen worden gemaakt en kunnen worden vervangen door alternatieven.

Men vraagt meer aandacht voor ecodesign. Recent is de sector gestart met de opmaak van een roadmap voedingsverpakking voor de toekomst. Dit brengt de mogelijkheden in kaart om verpakkingen meer circulair te laten ontwerpen. Ik hoop dat deze roadmap ook de basis legt voor nieuwe, te ondernemen acties op korte termijn.

Recover vraagt 100 procent producentenverantwoordelijkheid. We gaan de volgende jaren in de richting van een meer uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, zoals ook bepaald in de verpakkings- en zwerfvuilnota die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd. In 2019 en 2020 zullen de fractietellingen gebeuren zoals ik daarnet heb toegelicht.

Recover vraagt meer onderzoek en monitoring. Om de twee jaar komt er een onderzoek naar de hoeveelheden en de kosten van het zwerfvuil. De netheidsindex wordt jaarlijks gemeten. In 2019-2020 zullen er dus die fractietellingen zijn.

Recover vraagt om meer preventie. Zoals ik al zei, heeft de Vlaamse Regering een voorstel goedgekeurd om op evenementen geen wegwerpdrankverpakkingen meer te gebruiken, tenzij zij op het event bijna allemaal, voor 95 procent, gescheiden worden opgehaald.

Recover vraagt ook een verhoging van het gebruiksgemak, en ik ben daar absoluut voorstander van. Daarom willen wij in de herkenning van Fost Plus opnemen dat alle plastic ingezameld kan worden. Dat zal de sorteerboodschap voor de Vlaming bijzonder vergemakkelijken.

Recover vraagt meer controle van het beleid. In de nieuwe erkenning van Fost Plus zullen we nog meer transparantie eisen over verpakkingen die op de markt komen. Dat betekent: hoeveelheden, recycleerbaarheid en ook herbruikbaarheid. Er komen ook meer transparante cijfers over de manier waarop recyclagepercentages worden berekend.

De berekeningen van recyclagecijfers zullen de komende jaren verfijnd worden; zo moeten we bijvoorbeeld ook meer zicht krijgen op de effecten van grensaankopen. Die hebben immers ook een impact op de hoeveelheid afval die kan worden ingezameld. We moeten ook duidelijker rapporteren over hoe de percentages worden berekend, bijvoorbeeld in hoeverre gerecupereerde metalen uit verbrandingsassen al dan niet mee in rekening worden gebracht.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, bedankt voor de uitgebreide toelichting, maar ik heb toch nog een aantal concrete vragen voor u. Er is het zomerakkoord, het plan van de Vlaamse Regering, en er is ook het plan van de sector. Dat zijn twee plannen die ik al enkele keren grondig heb doorgenomen. Maar ondanks uw ruime opsomming van allerhande acties, blijf ik een beetje met het gevoel zitten dat de Vlaamse Regering echt die doelgerichte ambitie mist en blijft missen om een goed en integer zwerfvuil- en recyclagebeleid te voeren. Ik zal dat illustreren met een tweetal voorbeelden of onduidelijkheden. U kunt dat straks dan ook weerleggen als ik het fout heb.

U spreekt over het verbod op de plastic zakjes. De sector heeft een voorstel ingediend om dat al tegen eind 2019 te doen. Als u kijkt naar de beslissing van Europa, is dat 2021. De concrete datum en planning van Vlaanderen was mij niet duidelijk, ofwel heb ik het niet goed gehoord. U bent niet echt duidelijk geweest wanneer u heel concreet dat verbod zult doorvoeren.

De sector spreekt inderdaad ook van een voorstel van het verplicht gebruik van milieuvriendelijke bekertjes en verpakkingen voor evenementen van meer dan duizend deelnemers. U zegt dat u dat met Vlaanderen ook wilt doen. Is dat dan alleen voor de evenementen van alle overheden – u sprak over hogere overheden en lokale overheden – of is dat voor iedereen? Ik denk dat de sector wel de bedoeling heeft om dat voor alle activiteiten met meer dan duizend deelnemers te doen. Wat is de bedoeling van Vlaanderen? Welke ambitie heeft Vlaanderen daarin? Dat zijn al twee zaken die mij nog niet echt duidelijk zijn en die mij daardoor nog niet overtuigen van de echte doorgedreven ambitie van de Vlaamse Regering.

Waar ik echter nog altijd helemaal geen begrip voor heb, is de nulmeting. Ik ben blij dat collega De Vroe daar ook naar verwezen heeft. Zij zei ook dat wij de Europese koploper zijn op het vlak van recyclage. Maar volgens mij is dat gebaseerd op foute cijfers. U zegt dat er in het zomerakkoord staat dat we boetes zullen opleggen aan de sectoren die die doelstellingen niet halen. Over welke doelstellingen gaat het? Ik heb nog een keer de twee onderzoeken, die onafhankelijk van elkaar zijn uitgevoerd – enerzijds door Recycling Netwerk en anderzijds door Recover in samenwerking met de KU Leuven –, vergeleken en die komen helemaal niet overeen met de cijfers waar u het vandaag nog altijd over hebt om te pretenderen dat wij de recyclagekampioen zijn. Die cijfers zijn mij nog altijd niet duidelijk, die cijfers worden tot op vandaag zwaar onderschat, op basis van de cijfers die u altijd voorlegt. Je kunt toch onmogelijk een correct zwerfvuil- en recyclagebeleid gaan voeren als je niet weet over welke cijfers het gaat.

Minister, kunt u eens heel duidelijk en concreet zeggen waarop we ons gaan baseren, en niet wanneer we die cijfers gaan hebben. Meten is weten, en als we geen juiste cijfers hebben, is het gemakkelijk te zeggen dat we ergens kampioen of de beste in zijn. Daar heb je dan ook geen enkele geloofwaardigheid in. Al die uitgebreide uitleg is heel sympathiek, informerend, educatief voor ons allemaal en voor externen, maar kom eens to the point en antwoord eens heel concreet op de vragen die ik hier in de commissie al verschillende keren heb willen stellen, en waarop ik nog altijd geen duidelijk antwoord heb gekregen. Ofwel begrijp ik het niet, dat kan ook zijn, maar dan is het aan u om het nog eenvoudiger uit te leggen. *(Opmerkingen)*

Het is heel concreet wat ik vraag, we hebben het nog niet gekregen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, bedankt voor uw zeer uitgebreid antwoord op mijn vragen. Ik ga niet op alles ingaan wat u gezegd hebt, dat zou ons te ver leiden.

Ik zal onmiddellijk ingaan op de nulmeting. Want om discussies zoals deze te vermijden, is die nulmeting en het bepalen van het ijkpunt cruciaal. Als ik het verpakingsplan erbij neem, dan stond daarin: "Om de lopende discussies over cijfers en de interpretatie te beslechten, voeren we een nulmeting uit. Op basis van een methodiek die met alle stakeholders (producenten, overheden, ...) duidelijk wordt afgesproken en gevalideerd, gaan we na hoe groot het probleem is, welke fracties deel uitmaken van het zwerfvuil, ... Die nulmeting wordt" – uiteraard – "het ijkpunt van het komende beleid."

Toen op 18 september de vraag gesteld werd hoe het met de nulmeting zat, hebt u gezegd dat die wordt opgemaakt door de OVAM, en dat die zo goed als klaar is en dat de OVAM altijd heeft aangekondigd dat die eind dit jaar klaar zou zijn. De cijfers zelf worden aangeleverd door Fost Plus, maar ze worden gecontroleerd door de verpakingscommissie. U hebt ook verder verwezen naar alle betrokken actoren.

Nu hoor ik dat uw diensten die het gaan voorstellen, zich gaan baseren op de cijfers van 2015. U zult begrijpen dat ik toch nog met heel veel vragen zit. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om zulke discussies in de toekomst te vermijden. Mijn vraag is dan ook heel eenvoudig: hebt u dit bepaald in samenspraak met alle betrokken actoren en producenten zoals werd neergeschreven in het verpakingsplan zelf? Ik hoop daar een meer gedetailleerd antwoord op te krijgen.

Verder begint er mij ook iets te storen wat betreft de verantwoordelijkheid van de producenten van kauwgom en sigaretten. We krijgen al jaren hetzelfde antwoord. Ik hoop daar in de toekomst toch meer acties te zien om ook die sectoren meer over de brug te laten komen wat het zwerfvuilbeleid betreft. Dit is uiteraard ook een belangrijke sector in het kader van die nulmeting. Ik hoop dat u op die twee bijkomende vragen uitgebreid zult antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik sluit mij graag aan bij de vragen gesteld door de collega's.

Ten eerste wil ik ook nog eens verwijzen naar de tussenkomst van de heer Vandenberghe over evenementen boven de duizend toeschouwers. Ik weet niet of hij daar een zicht op heeft, maar het aantal evenementen met meer dan duizend deelnemers die in Vlaanderen georganiseerd worden, moet immens zijn. Ik weet niet of het de bedoeling is dat alles vanuit Brussel opgelegd moet worden.

Ik weet niet of het de bedoeling is dat alles vanuit Brussel wordt opgelegd. Heel veel verantwoordelijkheid ligt bij de organisatoren van diverse evenementen. In lijn daarmee starten op 1 of 2 januari driehonderd nieuwe lokale besturen. Die hebben ook een heel belangrijke sleutel in handen voor de volgende zes jaar als ze echt willen inzetten op zwerfvuil en verpakking, waaronder plastics. Lokale besturen hebben heel wat tools in handen om inwoners te sensibiliseren, want heel veel inwoners maken zich terecht zorgen over die problematiek.

Minister, komt er voor de nieuwe lokale besturen die vanaf 1 januari echt aan de slag willen met het thema zwerfvuil – besturen die waarschijnlijk ook nu al intensief bezig zijn met acties – een soort van draaiboek of gids om hen goed op weg te helpen om rond dat thema te werken? (*Opmerkingen van Andries Gryffroy*)

Minister, mijn tweede vraag gaat over de erkenning van Fost Plus. U hebt uitleg gegeven over de procedure die nu loopt voor de erkenning voor de komende vier

jaar. In 2016 heeft Fost Plus met de bedrijfswereld een overeenkomst getekend waarbij ze jaarlijks een bedrag uittrekken om zwerfvuil te bestrijden. Wordt er een concreet bedrag of een financieel engagement voor dat zwerfvuilbeleid in de erkenningsaanvraag van Fost Plus opgenomen? Of vindt u het meer de taak van Fost Plus om na te gaan hoeveel geld het bedrijfsleven daarvoor opzij wil zetten om er iets aan te doen? Wordt het verankerd in die erkenningsaanvraag?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Collega's, de boeiende wereld van het afvalbeleid blijft een thema dat deze commissie beroert, en terecht. Ik dank mijn collega's voor hun vragen om uitleg hierover.

Mijnheer Vandenberghe: afval, het is niet moeilijk. Het is heel eenvoudig, we moeten gewoon volgen wat onze dierbare wetenschapper de heer Lansink uit Nederland ons heeft geleerd. Hij zegt dat we aan afvalpreventie moeten doen, ontrading dus, dan moeten we inzetten op hergebruik, dan moeten we recyclen, indien recyclen niet meer lukt, moeten we toch zorgen dat we er energie uit kunnen winnen, en dan zijn verbranden en storten de laatste mogelijkheden. Gelukkig is dat laatste hier geen optie meer, of toch weinig in Vlaanderen.

Wat hebben we daarvoor nodig? Producentenverantwoordelijkheid, want daar begint het natuurlijk. Wie maakt al die rommel? Wie maakt al dat afval? Dat zijn de producenten. Als zij het licht niet zien en inzetten op ecodesign, dan gaan we met een probleem van verpakkingsafval blijven zitten. Daarom ben ik blij te horen dat die roadmap circulair ontwerpen belangrijk is om producenten te overtuigen om wat ze op deze aardbol maken en creëren, ook op een duurzame manier te laten verdwijnen of te recyclen.

Dat overheden op alle niveaus een voorbeeldfunctie hebben, daar kunt u niet tegen zijn, mijnheer Vandenberghe. Dat is de enige manier om de consument mee te helpen overtuigen van de problematiek die vandaag bestaat en die we erkennen. Er is wel degelijk een probleem. Soms vraag je jezelf af, als er zoveel tegenstanders van zwerfvuil zijn, wie dan de daders zijn, wie het zwerfvuil creëert. We moeten zeker de consumenten en de mensen die vandaag terecht opmerkingen maken over zwerfvuil, bewustmaken van het probleem dat we soms zelf creëren. De manier van aankopen geeft ons al aanleiding om zwerfvuil te creëren. Daar moeten we bewuster mee omgaan. Dat is zeker een taak van overheden op alle niveaus.

Het knelpunt ligt bij de nulmeting, waarover veel te doen is en nog zal zijn. Met cijfers kan men inderdaad alles bewijzen. We weten dat Fost Plus nogal creatief omgaat met cijfers. Een: ze zijn niet transparant. Twee: de cijfers kloppen niet met de realiteit of ze worden verdoezeld door een en ander bij elkaar te slaan om toch maar aan betere of beste cijfers te komen. Dat is boerenbedrog.

Minister, ik ben dan ook blij om uit uw mond te horen dat we dat zeker niet tolereren, en dat we in de toekomst werk zullen maken van die transparantie. Het is een taak van de overheid, van het parlement, maar ook van u, minister, om te zorgen dat er initiatieven komen van bovenuit die toezicht houden op de cijfers en op wat Fost Plus ons aanlevert van cijfermateriaal.

Die nulmeting is essentieel, want de doelstelling om 90 procent recyclage van verpakkingsmateriaal tegen 2022 te realiseren, is een nobele doelstelling. Daar kan niemand iets tegen hebben, maar men moet wel duidelijk zijn over hoe dat cijfer wordt bepaald. Is dat op basis van het aantal verpakkingen die worden verkocht, is het op basis van het gewicht of van eenheden?

Op die drie verschillende manieren – en er zijn er waarschijnlijk nog een aantal andere – gaat die doelstelling altijd worden bepaald. Is het op basis van wat we inzamelen? Voor wat we dan niet inzamelen, gaan we de doelstelling niet halen. Het is dus belangrijk om duidelijkheid te creëren over wat u met de nulmeting bedoelt. Hoe ziet ze eruit? Welke formule zit er achter die cijfers? Dan pas kunnen we nagaan of de doelstellingen haalbaar zijn en of dat wat er tegenover staat, wat de producenten als verantwoordelijkheid opnemen, voldoende is om tegen 2022 die doelstelling te halen.

Wat Europa betreft, kan ik kort zijn. Het is net alsof ze het Afvalplan van de Vlaamse Regering hebben gelezen, want Europa wil wat wij willen: minder afval, minder verpakkingsafval. Het is ook goed dat zij initiatieven nemen om het level playing field niet te verstoren zodat iedereen op dezelfde golflengte zit.

Voorzitter, ik zal kort zijn, want ik zie u al ongedurig worden over mijn lang betoog. Ook over de gratis plastic zakjes hebben wij van in het begin gezegd dat het een zaak is waarvan we de consument bewust kunnen maken als we in zijn portemonnee zitten zodat hij alternatieven gaat zoeken die beter zijn voor het milieu.

Collega's, het verpakkingsafvalplan moet de kans krijgen om te worden geïmplementeerd. Laat ons hopen dat iedereen zich bewust is van de ernst en van de problematiek van zwerfvuil en plastic.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, er zijn inderdaad een aantal nieuwe ontwikkelingen en belangrijke Europese beslissingen. Er was het Recover-congres. Recover is een samenwerkingsverband tussen elf intercommunales en de stad Antwerpen. Het congres was georganiseerd door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Met andere woorden, het is wel echt de basis die we op zo'n moment aan het woord hebben gehoord. Er heeft altijd een spanning gezeten tussen de stem van de basis, de stem van steden en gemeenten, de stem van de instanties die verantwoordelijk zijn voor de opkuis, de kosten van het zwerfvuilbeleid, en de hogere overheid Vlaanderen. Je voelde de roep vanuit de steden en gemeenten om verder te gaan, om meer te doen. Er zijn ook veel steden en gemeenten toegetreden tot de statiegeldalliantie. De roep van de steden en gemeenten was zeer luid te horen. Op het congres is het ook nog eens duidelijk gesteld.

Er zijn aanbevelingen gedaan, tien duidelijke aanbevelingen. Men heeft het moment willen aangrijpen want we staan op een kantelpunt. Op 31 december vervalt de huidige erkenning van Fost Plus. Zoals u zelf al zei, zijn de onderhandelingen nog bezig. Het is het moment om nog een aantal aanpassingen te doen, ook als we willen wegen als parlement, als maatschappij en stakeholders. Men heeft dit proberen te doen via het congres van Recover.

U hebt de aanbevelingen overlopen en u hebt telkens een voorbeeld gegeven van hoe de lat hoger wordt gelegd en van de ambitieuzere recyclagedoelstellingen. Er is discussie over. U stelt het cijfer van 90 procent voorop voor de plastic flessen. De vraag is of dat ambitieus genoeg is. Van de verschillende punten die u aanhaalde en waarbij u voorbeelden aanhaalde – zet meer in op Ecodesign –, kan je je steeds afvragen of het wel voldoende is. Ik denk dat Recover er zeker bedenkingen bij zal hebben.

Voorzitter, ik zou willen voorstellen – maar ik heb nog niet kunnen nagaan of dit wordt gedragen – om de mensen van Recover eens te vragen voor een hoorzitting. Ook Arcadis heeft een studie voorgesteld op die studiedag. We kunnen onderzoeken of er eventueel nog bijstellingen kunnen gebeuren. De nieuwe

erkenning van Fost Plus is voor de volgende vijf jaar. We hebben er alle belang bij om samen met die basis, de steden en gemeenten, een erkenning te onderhandelen die ambitieus genoeg is. Ik zou dus voorstellen om samen met hen die aanbevelingen te overlopen en na te gaan of ze kunnen worden opgenomen in de nieuwe erkenningsvoorwaarden.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Vandenberghe vroeg wanneer dit alles start. Het staat in een Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA). Als het VLAREMA definitief is goedgekeurd, gaat het in werking. Dat zal in 2019 zijn. Het geldt ook voor het verbod op de gratis plastic zakjes.

Het drankwegwerpmateriaal bij evenementen is verboden, tenzij men een engagement aangaat om 95 procent gescheiden op te halen. Voor de overheid is het tout court verboden. Dat is heel duidelijk. Het is een uitdaging voor de sector om hiermee om te gaan, maar ze zijn erg bereid om hieraan mee te werken.

De discussie over de cijfers. Het spreekt voor zich – ik heb het daarnet ook al gezegd – dat we meer transparantie moeten brengen en dat we die discussies achter ons moeten laten, samen met alle stakeholders en verantwoordelijken. We moeten er duidelijke afspraken over maken. Dat is ook zo afgesproken in de Verpakkingsnota die we in de regering hebben goedgekeurd. Wat tot nu toe door Fost Plus wordt gerapporteerd, is conform wat Europees kan en mag worden gerapporteerd. Er is ook controle op.

Je kunt vragen hebben bij de cijfers. Ik heb daar ook vragen bij. Ik denk dat het belangrijk is dat de nulmeting iets is waarvan iedereen zegt: 'Dat is de nulmeting.' Als het parlement in alle wijsheid zou overwegen dat men een hoorzitting houdt met Recover, stel ik voor om ook de OVAM uit te nodigen om een stand van zaken van die nulmeting te geven. Waarom 2015? Het heeft een tijd geduurd om de cijfers van 2015 zuiver te stellen. Wat is de stand van zaken van de fractietellingen die ze in 2019-2020 gaan doen? Het is misschien een suggestie om de OVAM ook uit te nodigen om die nulmeting toe te lichten alsook hoe men de samenstelling van de cijfers ziet. Ik denk dat dat de enige juiste manier is om daar duidelijkheid in te krijgen.

Het is natuurlijk wel een beetje dubbel, collega Vandenberghe en collega Meuleman. U stelt constant in vraag of het al of niet een ambitieuze doelstelling is. Het is een ambitieuze doelstelling. We zitten aan een heel hoog percentage van 90 procent. Ik denk dat niemand kan ontkennen dat het een ambitieus gegeven is. Jullie zeggen dat de cijfers in werkelijkheid veel lager liggen. Dan is het nog veel ambitieuzer. Maar we moeten vooral zien dat we het eens zijn over de cijfers. Laat ons die zuiver stellen. Ik blijf erbij dat het ambitieus is en dat we die zullen moeten halen, ook op basis van nulmetingen en cijfers waar iedereen zich goed bij voelt en waar voldoende transparantie over ontstaat.

Ik ben het volledig eens met de suggestie van collega Taeldeman: het belang van de nieuwe besturen die eraan komen en de acties die ze doen. Ik zal de opdracht geven aan de OVAM maar ook aan de Mooimakers, om heel gerichte campagnes op te zetten en vorming te organiseren voor de lokale besturen zodat ze daar voldoende mee aan de slag kunnen gaan.

In de erkenning van Fost Plus staan wel degelijk boetes. Die stonden er al in, maar ze zullen nog forser zijn, conform de afspraken die de Vlaamse Regering in de verpakkingsnota heeft gemaakt. Wat mij betreft, moet dit heel uitdrukkelijk in de erkenning van Fost Plus worden opgenomen.

Ik ben zeer blij, collega Meuleman, met het initiatief van Recover, laat dat duidelijk zijn. Ik vind dit een heel belangrijke partner in het zwerfvuil maar ook in het totale verpakkingsbeleid. We zijn ook blij met de studies die ze maken en de aanbevelingen die ze doen. Ik heb die daarnet ook uitgebreid overlopen om te tonen dat we ze zeker ter harte nemen en daar verder mee aan de slag gaan.

Mocht uw parlement beslissen om een hoorzitting te houden, wil ik nog eens de suggestie herhalen dat het misschien nuttig zou zijn om ook de OVAM daarbij uit te nodigen om de cijfers en de nulmeting toe te lichten zodat alle vragen die daaromtrent leven, rechtstreeks aan de OVAM kunnen worden gesteld. Ik ben bijzonder tevreden dat het voltallige parlement dezelfde ambitie deelt, en dat is dat we het nog beter moeten doen op het vlak van recyclage, dat we vooral preventief moeten werken, verpakkingen tegengaan, plastic ontraden en tegen gaan, werken op design en dergelijke meer. We hebben nog heel wat uitdagingen. Ik ben ervan overtuigd dat we dat kunnen waarmaken en dat dat op basis van de afspraken die we hebben gemaakt, ook zal lukken.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik zal maar gerust zijn en u geloven op uw woord dat we allemaal zo ambitieus zijn, u vanuit uw verantwoordelijkheid, als we duidelijkheid hebben over de juiste cijfers en als er geen foutieve cijfers worden gebruikt. Natuurlijk zijn we nu al heel ambitieus. We waren al ambitieus met foutieve cijfers, dan kun je al niet veel meer ambitieus zijn. Maar als we de juiste cijfers zouden gebruiken, is dat veel minder.

Ik wil nog een tip meegeven: laten we alsjeblieft goed het onderscheid behouden tussen de cijfers rond zwerfafval – de cijfers waarover u het had, waren van metingen over zwerfvuil – en de correcte recyclagecijfers. Dat is een ongelooflijk belangrijk onderscheid dat we moeten maken als we het beleid op een correcte manier willen voeren en als we die ambitie willen waarmaken waar we allemaal achter blijven staan.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, wat betreft de nulmeting is het inderdaad heel belangrijk dat die wordt gedragen door alle betrokken actoren. Ik wil het volgende voorstellen. Voor mij hoeft een hoorzitting niet. Ik ben een beetje bang dat wanneer we een hoorzitting houden, die door de beleids- en de begrotingsbesprekingen een aantal weken zal opschuiven. Het komt allemaal heel kort op elkaar. Mijn vraag aan u is of u misschien aan de OVAM kunt vragen om aan de commissieleden een nota te sturen over hoe ze tot die nulmeting en dit voorstel zijn gekomen, bij voorkeur nog deze week. Ik denk dat dit de snelste manier van werken is. Dan weten we waar we staan en kunnen we het verder opvolgen. U weet dat onze partij op vlak van verpakking en afval zeer ambitieus is. Ons streefdoel is niet alleen om zo weinig mogelijk afval te hebben, maar ook om het plastic dat nog overblijft, toekomstgericht biogebaseerd en bioafbreekbaar te maken. U weet dat we zeer ambitieus zijn. We zullen dat van heel nabij opvolgen. Ik hoop dat op mijn vraag die nota, om meer inzicht te krijgen in die zeer belangrijke nulmeting, er deze week zal komen.

De voorzitter: We zullen nog terugkomen op de nulmeting en dit verder opvolgen.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het streven van het bedrijf Ecover naar verpakkingen uit gerecycleerd afval en de noodzaak van een statiegeldsysteem – 155 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Deze vraag sluit naadloos aan bij het debat dat we zonet hebben gevoerd. Ecover, een producent van milieuvriendelijke was- en schoonmaakmiddelen, is voorstander van het invoeren van statiegeld en opent binnenkort een pop-upstore in Antwerpen waar drie dagen lang iedereen zijn lege petflessen mag binnenbrengen. Tegen 2020 wil Ecover al zijn verpakking uit gerecycleerd plastic hebben. Dat lukt volgens hen alleen maar in landen met een statiegeldsysteem. Daar zijn we weer. Daar halen ze 90 procent of meer van de petflessen op.

In ons land gaat veel afval verloren en zitten nog te veel contaminerende zaken in de blauwe zakken.

Minister, dit is meteen een ideaal moment om het debat over statiegeld opnieuw aan te vatten. Bent u op de hoogte van of betrokken bij dit initiatief? Hoe staat u tegenover dit initiatief? Op welke wijze is Ecover betrokken bij de onderhandelingen en de gesprekken over de invoering van statiegeld? Is er in het huidig afvalplan nog enige bewegingsruimte om dat statiegeld vroegtijdig in te voeren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, ik heb hier naar aanleiding van een eerdere vraag om uitleg al op geantwoord. In de verpakkingnota die de Vlaamse Regering op 20 juli 2018 heeft goedgekeurd, hebben we een einddoel geformuleerd. Tegen 2022 moet 90 procent van de drankverpakkingen gescheiden worden ingezameld en gerecycleerd. De Vlaamse Regering heeft ervoor gekozen geen middel op te leggen om die doelstelling te halen. Dat mag de sector zelf bepalen.

We hebben het statiegeld helemaal niet uitgesloten. Als een bedrijf als Ecover dat wil doen aan de hand van statiegeld en een proefproject wil opzetten, past dat perfect in wat de Vlaamse Regering heeft afgesproken. Ik ben dan ook heel blij dat de verpakkingsverantwoordelijken het initiatief nemen dit te testen en na te gaan of ze de doelstelling op die manier kunnen halen.

Er zijn geen rechtstreekse aparte gesprekken met Ecover gevoerd. We hebben gesprekken gevoerd met de sectorfederaties, met de federatie van de Belgische voedingsindustrie (FEVIA), met Comeos, met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en met de beheersorganisatie Fost Plus. De bal ligt in het kamp van de verpakkingsverantwoordelijken die de doelstelling moeten halen.

In mijn ogen gaat het om een heel ambitieuze doelstelling. Ik ben ervan overtuigd dat we in de richting van een statiegeld zullen gaan om die doelstelling te kunnen halen, maar we zullen zien wat de toekomst brengt. De sector moet het middel zelf bepalen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, ik hoop dat we in de richting van statiegeld zullen gaan. We hebben dat debat hier al tientallen en ondertussen zelfs honderden keren gevoerd. In geen enkel plan vind ik ook maar één goed

alternatief dat het zwerfvuil voor 40 procent kan verminderen. Dat geldt ook voor de twee plannen die ik heb doorgenomen. De invoering van statiegeld doet dat wel, en ik denk dan ook dat we op die nagel moeten blijven kloppen.

Ik ben blij met het project van Ecover. De oprichting van die pop-up maakt ook een beetje het statement dat het enkel maar op die manier haalbaar is. Dat is dus ook een organisatie die dit aan de kaak wil stellen.

Als overheid mogen we hier niet te licht overheen gaan. We moeten er, over alle partijgrenzen heen, van overtuigd geraken dat we dat statiegeld liever eerder dan later moeten invoeren. U laat de verantwoordelijkheid aan de sector. Dat is een beleidskeuze. Ik denk aan het debat dat we daarnet hebben gevoerd. De sector moet zijn verantwoordelijkheid nemen. *(Opmerkingen van Bart Nevens)*

Zij moeten hun verantwoordelijkheid nemen. De mensen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Als beleidsmakers moeten wij dat echter ook kunnen doen. Wij moeten onze verantwoordelijkheid nemen, en dat blijft mijn frustratie. Los van de verpakingsverantwoordelijken, weten wij als beleidsmakers dat de invoering van statiegeld de beste oplossing is. We weten dat aan de hand van vele studies. Het gaat niet enkel om interne studies, maar vooral om studies van deskundigen. De invoering van statiegeld vermindert het zwerfvuil met 40 procent. Ik vind het dan ook een gebrek aan verantwoordelijkheid te stellen dat we dit alleen aan de verpakingssector overlaten. De verpakingssector moet dan maar beslissen hoe de doelstelling zal worden gehaald. Het is een en-verhaal. De verpakingsindustrie moet haar verantwoordelijkheid nemen, maar wij moeten dat ook doen.

Minister, we weten dat de invoering van statiegeld een heel goede oplossing is om tot een vermindering met 40 procent te komen. Mijn concrete vraag is dan ook waarom we het heft niet zelf in handen nemen, het voortouw niet nemen en dat niet gewoon invoeren.

Er zijn altijd argumenten om dat niet te doen. U hebt er net weer een aantal aangehaald. U bent voorstander, maar u hebt van uw coalitiepartners al veel bochten moeten nemen. Ik heb er soms medelijden mee dat u altijd bochten moet nemen. U was voorstander van statiegeld, maar dat mocht niet van uw coalitiepartners. Plots moest de verpakingsindustrie het doen. U kunt hiermee lachen, maar elke dag dat we tijd verliezen, vind ik schuldig verzuim. U mag me dat niet kwalijk nemen. U kunt hiermee lachen, maar ik vind dit niet om te lachen. We weten dat de invoering van statiegeld een goede optie is. U moet dit dan ook doen.

Tinne Rombouts (CD&V): Mijnheer Vandenberghe, ik denk niet dat iemand met u lacht, maar als u tegelijkertijd twee woorden gebruikt die haaks op elkaar staan, mag u ons niet vergeven dat we daar onze wenkbrauwen bij fronsen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandenberghe, ik denk dat het initiatief waarover u en ik trouwens ook zo laaiend enthousiast zijn, net bewijst dat de sector zelf ook stappen zet in de richting van statiegeld. Wat we hebben afgesproken, sluit dat ook helemaal niet uit. We hebben de doelstelling bepaald en sommige sectoren denken dat er ook andere middelen zijn om die doelstelling te halen. Als ze de doelstelling maar halen, is dat hun recht. Sommige willen een proefproject met statiegeld starten. Zoveel te beter, denk ik. We moeten de resultaten afwachten, maar ik denk dat dit juist het beste bewijs is dat we een goede keuze hebben gemaakt. Een aantal bedrijven springen op de kar en voeren snel zelf statiegeld in om die ambitieuze doelstelling te halen die het beleid heeft opgelegd. U hebt gezegd dat het beleid een verantwoordelijkheid

heeft. Inderdaad, wij hebben een ambitieuze doelstelling opgelegd en hierdoor schiet de sector nu in actie.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Ik denk dat iedereen zich wel eens verspreekt tijdens een toespraak en dat is op zich niet erg, maar het punt dat ik wil maken, is heel duidelijk. Mijn fractie blijft absoluut voorstander van de invoering van dat statiegeld omdat dit het zwerfvuil met 40 procent vermindert. Ik hoop dat dit initiatief liever vandaag dan morgen zal worden gesteund en zo snel mogelijk zal worden uitgevoerd. We verliezen elke dag zeer veel tijd, en ik vind dat heel jammer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over waterstatistieken – 177 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, naar jaarlijkse traditie heeft de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de waterstatistieken gepubliceerd. Dit verplichte rapport geeft de cijfers weer van de acht drinkwatermaatschappijen voor 2017. Die cijfers gaan over afbetalingsplannen, afsluitingen, enzovoort.

Een van de opvallendste conclusies uit het rapport is dat het aantal effectieve drinkwaterafsluitingen van huishoudelijke klanten met 25 procent daalde ten opzichte van 2016. Sinds 2011 stagneerde het aantal afsluitingen, maar ook in 2016 was er al een sterke daling van 33 procent ten opzichte van het vorige jaar. We zien dus opnieuw dat het aantal afsluitingen daalt.

Ondanks de positieve evolutie op het vlak van het aantal afsluitingen, blijkt uit de statistieken echter ook dat betalingsproblemen van de waterfactuur geregeld voorkomen. Zo is er een stijging van 7,2 procent in de aanvragen voor een betalingsuitstel en is er een stijging van 10,7 procent in de aanvragen voor een afbetalingsplan. Op langere termijn kunnen we vaststellen dat sinds 2012 het aantal aangevraagde afbetalingsplannen zelfs verdubbeld is.

Over deze statistieken wilde ik u graag een aantal vragen stellen, minister.

Voor het tweede jaar op rij is er een sterke daling in het aantal drinkwaterafsluitingen. Dit is natuurlijk positief. Hoe verklaart u deze positieve trend?

Wat is volgens u de oorzaak van het stijgende aantal aanvragen voor een afbetalingsplan en hoe kunnen we dit in de toekomst tegengaan?

36,9 procent van de toegestane afbetalingsplannen wordt niet correct nageleefd. Wat is hier de oorzaak van en hoe kan dit volgens u worden aangepakt? Kunnen we hierin concrete stappen nemen? Voor energieleveranciers bestaat er zoiets als 'een goede praktijk voor betaalplannen', een soort van code voor betaalplannen. Moet er in de toekomst ook zo'n code komen voor de drinkwaterleveranciers?

De VMM zou als regulator een evaluatie opmaken van de nieuwe tariefstructuur van de waterfactuur. Wat is de stand van zaken in de evaluatie van de vernieuwde waterfactuur?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil in de eerste plaats benadrukken hoe belangrijk ik het vind dat we deze statistieken hebben, zeker omdat we zo het effect van het algemeen waterverkoopreglement kunnen zien. U weet dat we dit hebben ingevoerd en dat vroeger elke drinkwatermaatschappij haar eigen reglement en aanpak had. Wij hebben daar komaf mee gemaakt en een algemeen waterverkoopreglement opgemaakt. We hebben ook verplicht om jaarlijks al die gegevens te verzamelen en te publiceren zodat we daaruit lessen kunnen trekken en ermee aan de slag kunnen gaan.

Omdat het niet expliciet is onderzocht waarom het aantal afsluitingen is gedaald, is het moeilijk hiervoor een eenduidige verklaring te geven. Maar er is wel een duidelijke daling en dat is positief.

Het rapport van de VMM geeft wel duidelijk aan dat de sterke daling in grote mate te danken is aan het dalend aantal afsluitingen in het leveringsgebied van water-link. Water-link heeft in 2015 nog 1912 leveringsadressen afgesloten. In 2016 waren dat er 946 en in 2017 nog slechts 305.

Daarnaast zetten wij ook in op initiatieven om afsluiting te voorkomen, zoals de waterscan, het LAC-portaal (lokale adviescommissie), de aanpassingen aan het algemeen waterverkoopreglement en de opmaak van een aanvullend afsprakenkader met de drinkwatermaatschappijen – dat alles met het oog op een verdere daling van het aantal afsluitingen.

Het afbetalingsplan is een belangrijk instrument in afsluitingspreventie. Het laat mensen met betalingsmoeilijkheden toe om hun opgebouwde schulden op een haalbare manier geleidelijk af te bouwen. Ook voor deze cijfers geldt dat de oorzaak ervan niet altijd uit de rapportering kan worden afgeleid. Misschien kennen de abonnees deze mogelijkheid beter dan vroeger of geven de drinkwatermaatschappijen er duidelijkere informatie over. Afbetalingsplannen zorgen ervoor dat mensen met betalingsmoeilijkheden ook beter worden opgevolgd. Natuurlijk willen wij zo weinig mogelijk betalingsmoeilijkheden, maar als ze er zijn, is het belangrijk dat ze goed en billijk worden opgevolgd. Het bedrag dat maandelijks moet worden afbetaald, moet net als de duur van het afbetalingsplan goed worden afgestemd op de draagkracht van de betrokkenen, zodat het afbetalingsplan correct kan worden nageleefd en dus ook effectief is.

Afspraken over de afbetalingstermijnen en de hoogte van het maandelijks bedrag zijn belangrijk. Mijn administratie maakt hier op mijn vraag trouwens werk van. De modaliteiten waaraan een afbetalingsplan moet voldoen, zullen ook in een afsprakenkader worden vastgelegd. Hierbij zou de hoogte van de totale schuld worden gekoppeld aan een minimale looptijd van de afbetalingsperiode en aan een maximale hoogte van het maandelijks te betalen bedrag. Het Netwerk tegen Armoede zit mee aan tafel bij de besprekingen. Hierbij wordt van de sector het engagement gevraagd om derde partijen, bijvoorbeeld instellingen voor schuldbemiddeling zoals het OCMW, maximaal te betrekken bij de opmaak van het afbetalingsplan en om soepeler dan nu om te springen met het niet voldoen van de afbetalingsschijven.

De Vlaamse Milieumaatschappij informeert mij regelmatig over de stand van zaken in de evaluatie van de nieuwe tariefstructuur. Zo werd me recent nog meegedeeld dat de uitvoering ervan grotendeels op schema zit en dat de volledige resultaten begin 2019 worden verwacht.

De evaluatie werd opgesplitst in meerdere deelonderzoeken. Dit liet toe om al te starten in 2017, dus nog voor de eerste reële gegevens over de nieuwe tariefstructuur er waren. Zo werd in 2017 een marktbevraging uitgevoerd en werden

modellen over kostentoerekening, betaalbaarheid en berekening van prijselasticiteit voorbereid. Meerdere deelonderzoeken zijn intussen afgerond. Over het deelonderzoek waarin de waterfactuur gekoppeld wordt aan inkomensinformatie van een steekproef van gezinnen, zijn nog geen resultaten ter beschikking. De globale evaluatie, met bundeling en weging van de deelresultaten en met een consultatie van belanghebbenden, loopt op dit moment, collega Taeldeman.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat er dus werk gemaakt wordt van een afsprakenkader omtrent die afbetalingsplannen. Mijn gekoppelde vraag daaraan is: is het dan de bedoeling dat dat ook mee opgenomen en verankerd wordt in het waterverkoopreglement? Of staat dat los van het waterverkoopreglement en is dat eigenlijk een afsprakenkader waarvan u verwacht dat de acht drinkwatermaatschappijen zich eraan zullen houden?

Minister, in uw opdracht werd er ook een optimalisatie uitgevoerd van het algemeen waterverkoopreglement. In het voorjaar werd hier ook unaniem, over de partijgrenzen heen, een resolutie goedgekeurd die te maken had met de drinkwaterfactuur. Er zou dertig dagen de tijd worden gegeven om de waterfactuur te betalen. Er zou een kosteloze eerste herinnering gestuurd worden door de drinkwatermaatschappijen. Er zou ook gewerkt worden met een digitale facturatie. Ik wilde gewoon eens polsen of die drie onderdelen geïmplementeerd zijn en al uitgevoerd of uitgerold worden. Want ik meen me te herinneren dat daaraan gekoppeld ook een federaal initiatief noodzakelijk was omtrent die betalingstermijnen en de herinnering bij niet tijdig betalen. Ik wilde toch nog eens polsen naar de stand van zaken omtrent die resolutie die we hier in het Vlaams Parlement unaniem hebben goedgekeurd in de plenaire vergadering.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er beweegt heel wat op het water. Op zich is dat goed. Maar de statistieken die bekendgemaakt werden, hadden voor mij heel weinig goed nieuws in petto. Want als we de cijfers bekijken, waren er heel wat parameters die op rood stonden. En dat was de vorige keer ook al het geval. Nu, ik moet zeggen: het is voor het eerst dat de volle vertaling van de nieuwe tarieven hierin wordt gereflecteerd. Toch stelt dat me niet helemaal gerust. Er zijn dus meer herinneringsbrieven gestuurd en ook meer aangetekende ingebrekestellingen. Er waren 11 procent meer afbetalingsplannen. U hebt ernaar verwezen, minister. Er waren ook 7 procent meer vragen tot betalingsuitstel.

De VMM zegt daarop: 'Wij stellen vast dat de nieuwe tarieven geen grote impact hebben op dit soort statistieken of op die parameters.' Ik vind dat een heel vreemde interpretatie van die parameters. Alle parameters staan op rood, en dan zeggen dat de nieuwe tariefstructuur weinig of geen impact heeft? Is dat ook uw lezing van die parameters? Dat is mijn eerste vraag.

Mijn tweede vraag is gekoppeld aan wat u zei over de afsluitingen in het gebied van water-link. U zei dat er daar substantieel minder afsluitingen waren. Op zich is dat natuurlijk een goede zaak. Weet u of de andere zeven Vlaamse watermaatschappijen ook die weg opgaan en streven naar minder afsluitingen? Want ik denk dat dat toch na te streven moet zijn, behalve in het geval van absolute fraude of in het geval van onveiligheid. Anders is het afsluiten van water, in een rijke deelstaat als Vlaanderen, toch niet gepast.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Het is inderdaad dubbel. Langs één zijde zijn er minder afsluitingen van de waterleiding. Dat kunnen we alleen maar toejuichen. Langs

de andere kant is er een stijging met een derde van de afbetalingsplannen. Dat laat ons vermoeden dat er meer is dan alleen de problematiek van de rekening van het water bij die mensen die vandaag hun factuur niet kunnen betalen, ondanks de opvolging via de LAC, waarin zowel de waterleveranciers als de consument als de gemeente en het OCMW zetelen. De problematiek van afbetalingsplannen gaat natuurlijk verder dan alleen de factuur van het water, want meestal gaat het om mensen die schulden hebben op andere vlakken. Daarom is het belangrijk dat we ook in het kader van armoedebestrijding een globaal plan hebben – en minister Homans is daarmee bezig of heeft daar al een aantal initiatieven genomen – om te zorgen dat dat inderdaad verholpen kan worden. Want dit gaat niet alleen over de waterfactuur. We zijn ook pleitbezorger om ook die energiefactuur te bekijken en de facturen in globo te bekijken. Er zijn goede initiatieven en ondersteuning.

Wij pleiten ook voor het invoeren van de digitale watermeter, waarmee er toch altijd voor gezorgd kan worden dat er een beperkte hoeveelheid water is vooraleer er definitief afgesloten zou worden. Langs de andere kant is er toch een stok achter de deur nodig in het geval van mensen die bewust proberen te frauderen met die waterfactuur. Dus, wij blijven het opvolgen en zijn ook bezorgd om de problematiek rond het niet kunnen betalen van de waterfactuur.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Het gebeurt niet vaak, maar vandaag ben ik het volledig eens met wat u hier nu gezegd hebt. Ik ga dat dus zeker niet herhalen. Mijnheer Nevens, ik moet heel eerlijk zeggen dat ik volledig akkoord ga met wat u hier over de waterfactuur gezegd hebt.

Mevrouw de minister, ik wilde eigenlijk gewoon het volgende vragen. De heer Nevens heeft verwezen naar de belangrijkheid van de werking van de LAC, en mijn vraag hierbij is: hebt u er weet van dat er in elf gemeenten nog geen LAC aanwezig is? Wat gaat u hieraan doen, samen met uw collega's? Want ik denk dat dat toch ook wel heel belangrijk is in deze discussie.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Taeldeman, zo'n afsprakenkader komt naast het algemeen waterverkoopreglement. We hebben al zo'n afsprakenkader gemaakt voor de waterscans. Het is de bedoeling dat dit gewoon een aanvulling is; het zijn afspraken tussen de Vlaamse Milieumaatschappij, de regulator en dus de drinkwatermaatschappijen, over hoe dat wordt aangepakt, hoe de hoogte wordt afgestemd, en over de periodiciteit van de afbetaling. De resolutie zijn wij uiteraard volop aan het omzetten. We zijn daar volop mee bezig om dat ook in die zin aan te passen.

Mijnheer Danen, wat de lezing van het rapport betreft: ik ben het eens met de Vlaamse Milieumaatschappij, in die zin dat als we vanuit de overheid een aantal regels opleggen over hoe de drinkwatermaatschappijen aanmaningen en aangezekende brieven moeten versturen, over hoe zij mensen moeten verwittigen, je dat dan natuurlijk ziet in de statistieken. Dat wil daarom niet zeggen dat het zoveel slechter gaat, maar het wil wel zeggen dat men allemaal diezelfde manier toepast, waardoor je dat inderdaad terugziet in de cijfers. Ik denk dat dat een heel andere interpretatie is dan zeggen dat het plots heel slecht gaat, omdat er nu veel meer brieven gestuurd worden. Gelukkig worden er nu brieven gestuurd. Vroeger stuurde men soms geen brieven, maar werd de kraan gewoon dichtgedraaid. Wij hebben net voorkomen dat dat zo gebeurt, en we hebben opgelegd dat die aanmaningen er zijn. Ik lees dat dus op dezelfde manier.

Hoe komt het dat het bij water-link nu plots zoveel minder is? Ze zijn een beetje aan het experimenteren met een aantal alternatieven. Ik ben er ook zeker van dat andere drinkwatermaatschappijen zullen volgen. We hebben in het verzameldecreet – dat

hopelijk ook snel richting parlement gaat, en dat al een tweede keer door de regering is goedgekeurd – ook al regels opgenomen om bijvoorbeeld debietbeperking toe te passen. We hebben daarin voorzien, het zit er in. Dat is waar water-link ook mee aan het experimenteren is. Wij zorgen er nu voor dat het kader er is, en dat het ook kan worden toegepast. Dat zal volgens mij ook aanleiding geven tot nog minder afsluitingen, en dat is natuurlijk een zeer goede zaak.

Ik ben het trouwens ook eens met wat hier gezegd is over het algemene armoedebeleid. Je kunt dat ook niet apart zien: mensen met afbetalingsproblemen en schulden, dat is iets wat algemeen aangepakt moet worden.

Wat de LAC's betreft: ik heb al een paar keer gezegd dat dat tot de bevoegdheid van minister Vandeuren behoort. Het is uiteraard geen goede zaak dat niet elk OCMW over een LAC-werking beschikt. Maar ook in het armoedeplan komt dit vaak aan bod. Daar kijkt de regering hoe ze dat moet aanpakken. Het heeft volgens mij ook vaak iets te maken met de grootschaligheid van de gemeente. Ik denk dat we daar in de toekomst – door het feit dat gemeenten ook meer intergemeentelijk samenwerken – ook wel iets kunnen aan doen, om daar op die manier een oplossing aan te bieden.

Maar ik denk dat we in deze legislatuur hele grote stappen hebben gezet op het vlak van water. Maar we zien wel het resultaat van het algemeen waterverkoopreglement. Ik ben er eigenlijk wel blij om dat we die stap hebben gezet, en dat we ook de resultaten zien in de cijfers zoals die vandaag op tafel liggen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, dank u voor de bijkomende antwoorden. We kijken uit naar het afsprakenkader met de drinkwatermaatschappijen, en we kijken natuurlijk ook uit naar de globale evaluatie van de nieuwe tariefstructuur van de waterfactuur die we begin 2019 mogen verwachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Pira aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het arrest van het Grondwettelijk Hof houdende vernietiging van twee artikelen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017 – 153 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Dit onderwerp is niet nieuw maar heeft nu wel een soort beslag gekregen.

Eind 2017 hebben we in de discussie over de Codextrein gesteld dat de twee amendementen ingediend door de meerderheidspartijen voor problemen zouden zorgen. Desondanks werden deze amendementen goedgekeurd en leidden zij tot de artikelen 68 en 69 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 8 december 2017.

In zijn arrest van 18 oktober 2018, dus enkele weken geleden, vernietigde het Grondwettelijk Hof deze artikelen op grond van een verschil in behandeling van burgers die in de buurt van ontginningsgebied of gebied voor de winning van oppervlaktedelfstoffen wonen. Het hof erkende de validiteit van het eerste middel dat door de verzoekende partijen werd aangevoerd, met name de schending van artikel 10 – het gelijkheidsbeginsel – en artikel 1 – het verbod op discriminatie

van de Belgische Grondwet – alsook de artikelen 6 tot 8 van het verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

Het hof was van oordeel dat “enkel de burgers in de buurt van die gebieden niet de mogelijkheid hebben gehad hun recht op inspraak uit te oefenen, terwijl de mogelijkheid tot inspraak wel bestaat voor burgers die in de buurt van een ander bestemmingsgebied wonen en terwijl die mogelijkheid tot inspraak hun een waarborg biedt voor de vrijwaring van het recht op bescherming van een gezond leefmilieu.” Immers, normaliter wordt de uitbreiding van exploitatiemogelijkheden van bestemmingsgebieden bereikt via de aanneming van een ruimtelijk uitvoeringsplan, waar inspraakmogelijkheden wel aanwezig zijn zoals nader bepaald in hoofdstuk II in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

U weet allemaal waarover het gaat. Op het eind van de behandeling van de Codextrein werd een amendement ingediend dat uiteindelijk de definitie van ontginningsgebieden heeft uitgebreid. Volgens het hof waren de burgers die vlak bij die ontginningsgebieden wonen benadeeld tegenover burgers die tegen andere bestemmingsgebieden wonen omdat zij, in tegenstelling tot de manier waarop de amendementen snel waren toegevoegd, een heel ruimtelijk uitvoeringsplan inclusief inspraak hadden gekregen.

Minister, u liet in de pers weten dat u zich neerlegde bij de uitspraak van het hof en geen initiatief zou nemen om een alternatieve maatregel uit te werken.

Op dit moment is het Grondwettelijk Hof nog een andere zaak aan het behandelen met betrekking tot artikelen 94, 111, 133 en 151 van hetzelfde decreet, waarbij de verzoekende partijen een vernietiging vragen op basis van het recht op een gezond leefmilieu en op het bovengenoemde verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

Minister, zijn er volgens u nog bestaande afwijkingsregels binnen het domein van de ruimtelijke ordening die via een soortgelijke argumentatie van verschil in behandeling zouden kunnen worden vernietigd wanneer ze aan het Grondwettelijk Hof worden voorgelegd?

Welke impact heeft het arrest van 18 oktober op de houding van de Vlaamse Regering ten overstaan van de hangende zaak over de artikelen 94, 111, 133 en 151 van het decreet? Bent u initiatieven aan het voorbereiden om tegemoet te komen aan een eventuele vernietiging?

Ten slotte, wat is uw inschatting over de manier waarop de nu vernietigde amendementen in het decreet werden binnengeloodst? Welke impact heeft de slordigheid waarmee sommige amendementen soms worden ingediend volgens u op het Vlaams wetgevend kader rond ruimtelijke ordening? En vooral: hoe kunnen we zaken als deze in de toekomst voorkomen of vermijden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Pira, als jurist kan ik het niet laten om toch een kleine nuance te maken in de vraag die u gesteld hebt en een onderscheid te maken tussen twee soorten procedures die kunnen lopen bij het Grondwettelijk Hof.

Eerst en vooral, het Grondwettelijk Hof kan nieuwe decretale bepalingen vernietigen op basis van een annulatieberoep dat moet worden ingediend uiterlijk zes maanden na de publicatie van het decreet in kwestie in het Belgisch Staatsblad. Ten tweede kan het Grondwettelijk Hof ook oudere decretale

bepalingen vernietigen, maar dan enkel nadat het eerst op prejudiciële vraag in een concreet geschil geoordeeld heeft dat een decretale bepaling ongrondwettig is, en iemand vervolgens na die uitspraak binnen de zes maanden een annulatieberoep heeft ingediend. Dat verschil is natuurlijk cruciaal om goed te begrijpen wat uw vraag is, waar u naar toe wilt en wat de verschillende pistes zijn. Om evidente redenen kan ik mij niet in de plaats stellen van het Grondwettelijk Hof, ik zou niet willen, ik zou niet durven, en dat is ook niet wijs.

Bovendien biedt recente arrest van het Grondwettelijk Hof volgens mij ook te weinig kapstokken om uit te maken welke decretale afwijkingsregels nu al dan niet aanvaardbaar zouden zijn. U hebt in uw vraag een aantal overwegingen van het Grondwettelijk Hof geciteerd. Die zijn summier en erg algemeen geformuleerd. Het gaat niet op om middels een extensieve interpretatie van die overwegingen ertoe te besluiten dat geen enkele decretale ingreep in de planvoorschriften mogelijk zou zijn en dat elke ingreep in de gelding van stedenbouwkundige voorschriften dus zou moeten gebeuren met de geëigende planwijzigingsprocedures. Ik leid dat in elk geval niet af uit de uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Het arrest mag niet op die manier worden geïnterpreteerd. Het is zelfs in strijd met andere arresten van het Grondwettelijk Hof. Ik heb bijvoorbeeld een arrest waaruit blijkt dat niet elke decretale ingreep in de gelding van plannen per definitie ongrondwettig is. In arrest nr. 72/2017 van 15 juni 2017 sprak het Grondwettelijk Hof zich op basis van een prejudiciële vraag uit over een Waals decreet waarmee woonparkgebied omgezet wordt in woongebied. Volgens het Grondwettelijk Hof schond dit decreet het gelijkheidsbeginsel, het niet-discriminatiebeginsel en het standstilbeginsel niet. U ziet dat daar dus nuance in aan te brengen is.

Het arrest verandert niets aan de houding die de Vlaamse Regering inneemt in de lopende zaken in verband met de vermelde artikelen. Artikel 94 van het wijzigingsdecreet van 8 december 2017 betrof het landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Wat daarover in het decreet ingeschreven is, gaat over de concrete toepassing van een inrichtingsaspect van het gewestplan en heeft de bedoeling om het vergunningenbeleid in de betrokken gebieden te laten aansluiten bij de oorspronkelijke bedoeling van de gewestplannen. Het heeft een totaal ander karakter. Artikel 111 heeft betrekking op de mogelijkheid voor bedrijven om verder te exploiteren met een schorsing of vernietiging van een vergunning, in afwachting van een nieuwe uitspraak over de vergunningsaanvraag. Dit is geen ingreep in de planvoorschriften. De artikelen 133 en 151 ten slotte hebben betrekking op het voorbehouden van beroep tegen een vergunning aan wie al reageerde in het openbaar onderzoek. Daar onderzoekt het Grondwettelijk Hof de verenigbaarheid met de bepalingen van het Verdrag van Aarhus over de toegang tot de rechter. Dat zijn andere bepalingen dan de verdragsartikelen over inspraak die in het arrest in het geding waren. Er kunnen daar ook geen parallellen worden getrokken.

Ik denk dat dat een duidelijk antwoord is op uw vragen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, ik had mij verwacht aan een heel juridisch antwoord, waarvoor dank trouwens.

Ik kan nu niet direct reageren op het eerste gedeelte van uw antwoord. Ik moet dat nog eens opnieuw beluisteren en door juristen laten nagaan wat nu juist de interpretatie kan zijn van het Grondwettelijk Hof en welke eventuele verdere implicaties dat heeft op andere artikelen enzovoort.

U hebt dus in de krant gezegd dat u niet zult ingaan op de vraag om een nieuw plan te maken. U hebt gezegd dat het vernietigde parlementaire amendement vernietigd blijft, ondanks de vraag van collega Ronse aan u om een initiatief te nemen. U hebt dus gezegd dat u dat niet gaat doen. Dat staat in De Standaard

van enkele weken geleden. Maar u schudt hier van neen. Hebt u een idee op welk niveau er wel nog een initiatief genomen zou kunnen worden om tegemoet te komen aan de bepalingen van het arrest van het Grondwettelijk Hof?

De voorzitter: Voor een goed begrip van het nee-schudden dat u daarnet zag, mevrouw Pira, zal ik even toelichten wat de vraag en de communicatie was. U zei dat collega Ronse een vraag heeft gesteld aan de minister. Ik heb haar gevraagd: 'Dat was toch niet in de commissie?' Haar antwoord was duidelijk: nee. Voor alle duidelijkheid: daarover is er geen vraagstelling geweest in het parlement en ook niet op een andere manier, heb ik begrepen.

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal in ieder geval geen initiatief nemen. Over de andere niveaus kan ik me niet uitspreken. Het is aan de andere niveaus om daar al of niet over te beslissen.

Ingrid Pira (Groen): Minister, het is natuurlijk tekenend dat niemand van de collega's intervenieert, want los van het inhoudelijke van de zaak en het arrest van het Grondwettelijk Hof, het amendement-Hens, dat uiteindelijk heeft geleid tot het arrest-Hens, was mijn aanklacht er ook een van een politieke praktijk waarbij er op het einde van de behandeling van een heel omvangrijk decreet 86 amendementen worden ingediend, waarbij ik 2 amendementen ontdekte die op maat waren geschreven van een welbepaald bedrijf. Men heeft mij tot in de plenaire vergadering toe gezegd: 'Mevrouw Pira, waar bent u nog mee bezig? Wat voor veronderstellingen maakt u?' Maar telkens bleek toch weer dat wat zich afspeelde in de lijn lag van mijn oorspronkelijke vondst, namelijk het bedrijf dat een nieuwe vergunning aanvroeg op basis van de amendementen die intussen decretale grond waren geworden.

Ik zou liever de collega's dan de minister hebben ondervraagd, maar dat is niet mogelijk in het parlement. Ik hoop dat wat hier is gebeurd, een les is voor de toekomst en dat, zeker bij de behandeling van omvangrijke decretale initiatieven in de ruimtelijke ordening, maar ook elders, er niet op het einde plots een hele resem amendementen worden ingediend die onmogelijk nog op hun juridische waarde kunnen worden getoetst, die niet het advies van de Raad van State en andere werkgroepen ondergaan, en uiteindelijk leiden tot slordig decretaal werk, waar het arrest van het Grondwettelijk Hof toch wel degelijk een antwoord op was.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.